

## Trio me' Bumba på Björken

– **Inte lika mycket folk** som när Evergreens var här – men nästan, sade Gun Eriksson, ansvarig för Väntjänsten, minuterna efter Trio me' Bumbas succéframträdande på Björken förra månaden. Tur att inte programmet annonserades ut i förväg för då hade man inte kunnat ta emot alla.

Men nu spreds ändå nyheten att Trio me' Bumba skulle komma. Det stora rummet fylldes snabbt och extrastolar fick plockas fram. Innan den kända trion Bertil Lindblom, dragspel, Jan-Erik "Bumba" Lindqvist och norrbottningen Rolf Larsson, båda gitarr, gjorde entré så hade alla fått kaffe med dopp.

– **Nu kommer "antikrundan"**, var det någon som sa. Trio me' Bumba bildades 1957 och slog igenom på 60-talet. Då tävlade man om publikens gunst mot andra populära orkestrar som Sven Ingvars och Sten & Stanley.

"Spel-Olles gånglåt" brukar vara inledningsnumret. Så var det även på Björken. Det spelar ingen roll om besökarna har hört melodierna ett otal gånger i radio och tv – nu fanns trion ändå i samma lokal. De gav ett timslångt program med bara kända melodier, bland annat av Dan Andersson. Och mellan varje nummer drog de en historia. Allt mycket uppskattat.

Den melodi som gjort Trio me' Bumba riktigt känd – "Man ska leva för varandra" – framfördes inte en utan tre gånger innan Gun Eriksson tackade trion med varsin blomma (bilden t h).

**Vad blir betyget?** Frågan ställdes till Evert Halvarsson som varit musiker och underhållare i så många revyer, i Särna.

– Det måste bli en femma, jag blev imponerad av Bertil Lindbloms djupa röst, sade han vid utgången.

Inte bara SPF och Väntjänsten fick besök av Trio me' Bumba under deras marsvecka i Falun. De besökte tio olika platser och kommunen betalade.

– Vi förstår att kommunerna har ont om pengar i dessa tider. Men i Falun ville man ändå satsa lite slantar på en vårunderhållning för att glädja så många som möjligt – ja, det var roligt, slutade Jan-Erik "Bumba" Lindqvist som liksom Bertil Lindblom varit med sedan 1957.



*Text och foto: Sven-Erik Ejeborg*

"Måndagseftermiddagarna" med Väntjänsten på Björken är nu inne på femte året. Besökssiffrorna ökar hela tiden. Nu ligger snittet på runt 75 besökande.

## SVANSJÖN – SPF-resa till Gävle Konserthus

Det var en förväntansfull skara på ett 50-tal SPF-pensionärer som samlades i 'Far i Buss' bekväma buss för resan till Gävle konserthus en vårlig måndagsmorgon i mars.



På resan guidades vi av vår utmärkte reseledare John Nordqvist som informerade om Tjajkovskij och hans kända balett Svansjön.

Innan vi kom till Konserthuset fick vi njuta av välsmakande thailändsk mat på hamnrestaurangen vid Gavleån och det upplevdes mycket positivt. Mätta och belåtna bussades vi sedan så gott som ända fram till

porten på konserthuset. Vi fann oss väl till rätta på våra platser på lagom syn- och hörhåll till scenen.

Våra förväntningar kom inte på skam. Det var en ypperlig balettföreställning med skickliga dansöser och dansare från Moldaviska Nationalbaletten och med solister från Bolshoiteatern i Moskva, prima Ballerina Marianna Ryzhkina och premiärdansör Andreij Uvarov. Vi njöt i fulla drag av både dansen och musiken även om man kanske saknade levande musik. Men det var ändå Tjajkovskij!



Glada och nöjda återvände vi med bussen på kvällen då vårvädret blivit lite snöblandat småregn. Vårt tack går till John och till utmärkte bussföraren Staffan.

*På bilden: Karin Michols, Margareta Ringsby och Harriet Engström.*

*Text och foto: Maud och Hans Nilsson*

## *Besök i Vika kyrka en strålande vårvinterdag*

Så lätt det är att glömma att se på det som finns nära! Men denna dag är vi ca 50 personer som besöker Vika kyrka för att beundra och begrunda. Hälften av oss har rest dit enbart för att bekanta oss med den intressanta kyrkan. Den andra hälften är sångare i Falu SPF kör, som även ska underhålla med skönsång.

*Det är Marie Bebådelsedag* och körledaren Margareta Åberg har valt att med kören framföra tre Mariasånger. En av Charles Gounod/Bo Setterlind, en av Anders Nyberg/Harling och en med folkligt ursprung, *Kristallen den fina*.

*Det har funnits tre kyrkor* på samma plats i Vika. Av den första kyrkan finns delar av murar kvar, berättar f d kyrkvaktmästaren Sigge Sahlander. Allt tyder på att denna kyrka byggdes av trä, någon gång kring år 1100, och senare eldhärjades. Kyrka nummer två, en stenkyrka, uppfördes på samma plats på 1200- eller 1300-talet. Den var förmodligen byggd av gråsten och var av mindre storlek.

När denna kyrka blivit för liten så börjar kyrka nummer tre, den nuvarande kyrkan, att byggas. Den kyrkan står färdig vid 1500-talets början. Vissa smärre partier från den andra kyrkan, sakristians äldsta parti och en del av korets nordmur, finns bevarade i nuvarande kyrkan. Även den nya kyrkan byggdes av gråsten och har fått ett ståtligt utseende. Den försågs med tegelvalv av typen stjärnvalv. Till de karaktäristiska dragen i kyrkan hörde också den s k Gapskullen, dvs en körläktare för korgossar ovanpå sakristian.

Sparsam kalkmålning synes ha tillkommit redan omedelbart efter valvslagning och vitkalkning. Mera ymnig kalkmålning gjordes senare på 1500-talet. Kyrkan hade även en imponerande skatt av träskulpturer från skilda århundraden.

Men tider förändras. Omkring 1680 börjar man ta upp stora fönster i de tjocka murarna. Man kalkar över alla väggmålningar och beslutar sig för att gömma de gamla träskulpturerna genom att mura in dem på Gapskullen.

Kyrkolivet fortsätter i en ljusare och sanerad kyrka. Men 1917 inleds en restaurering. Alla väggmålningar skrapas fram och man öppnar Gapskullen och finner den inmurade konstskatten.

Erik Axel Karlfeldt skrev dikten *Oxen i Sjöga* efter att ha inspirerats av en av kalkmålningarna framme i koret i Vika kyrka. Mats Bergman läser denna dikt för oss. Därefter får vi tillfälle att vandra under de rikt ornamenterade valven, se på allt vackert och känna historiens vingslag.



*Text och foto: Inger Ågren-Grundelius*

## *Nanna-Lisa och gamla Faluhus*

Vad husen i Falun berättar! Det är en populär kurs som återkommer i SPF varje år. Första kursen hölls i Medborgarskolan för ca femton år sedan.

Nanna-Lisa Gilén, falubo sedan sjuårsåldern och mångårig lärare på Västra skolan (27 år), har alltid varit ledare för kursen. Nu går den i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan.

– Även om jag inte är född i Falun så har jag varit falubo sedan sjuårsåldern. Visserligen var jag i Uppsala och Alunda i 20 år, men alla lov tillbringade jag i Falun. Min mor var av gamla falu- och grycksbosläkter, berättar hon.



*Nanna-Lisa Gilén, kursledare*

*På senare tid har många gator breddats. Men inte Åsgatan där genomfartstrafiken gick förr. Under en period var det aktuellt att bredda även den gatan.*

Men när det blev känt att det gamla, fina stenhuset – Hammars konditori – skulle rivas blev det folkstorm. Som tur var hamnade förslaget i papperspåsen.

Efter stadsbränderna 1761 blev många falubor hemlösa då så gott som alla hus var av trä. När staden byggdes upp igen användes slaggen som byggnadsmaterial. Några av de äldre stenhusen står fortfarande kvar, t ex Hammars, kronobränneriet och Munktellska huset.

– *Jag är glad för slagghusen* i centrum, säger Nanna-Lisa när hon bläddrar i boken *Husen berättar*. I dag en raritet och svår att få tag i. I boken finns bilder och fakta om alla gamla fina hus i staden. Nanna-Lisa berättar också om några stora husägare, bland andra Bergsten och Johan Gottlieb Gahn, en bortglömd storhet.

– Det är intressant med personhistoria, tillägger hon och beklagar att så få ungdomar vill studera lokal historia. Många vet inte vad de stora gatorna heter i staden.

– Vi träffas fem gånger på hösten och lika många gånger på våren. Under några eftermiddagstimmar pratar vi om husen. Jag önskar att faluborna ”ser upp” och upptäcker att det finns mycket intressant att se i vår stad.

*Vi föreslog kursledaren att välja ut tre intressanta hus i centrum. Efter att ha funderat en stund fastnade Nanna-Lisa för dessa byggnader.*

*Radiohuset* – tidigare Medborgarhuset – ligger vid Engelbrektsgatan, ett stenkast från Dalarnas Museum.

Det byggdes som bergsskola efter ritningar av Faluns förste stadsarkitekt, Klas Boman. Bergsskolan började i Johan Gottlieb Gahns laboratorium i hans hus där Åhlénshuset finns i dag. Den var också ursprunget till KTH (Kungliga Tekniska Högskolan)! Bergsskolan flyttade till Filipstad 1931.

Gahn var en mycket säregen och intressant person som ligger begravd 12 alnar d v s sju meter under jord vid Kristine kyrka. Han hatade nämligen ljudet av kyrkklockor.

Stadsarkitekt Boman har också ritat andra vackra hus i Falun, bl a Egnellska, Banken och ett stort antal villor i Villastaden och efter Parkgatan.



*Det gamla landstingsseminariet* ligger vid Mäster Jons gränd, nära Stora Kopparbergs kyrka.

1858 stadgades om småskola i landet och 1879 kom lärarinneutbildningen igång i Falun, först i gamla lasarettet vid Åsgatan. 1904 byggdes landstingets seminarium, för småskolelärarinnor, efter ritningar av E L Holmgren.

1935 blev seminariet statligt och flyttade till Vårliden. 1938-65 ägdes huset av Dalarnas Mejeriförening.

I dag är olika företag hyresgäster i denna märkliga tegelbyggnad som har högsta skyddsvärde.

### *Bergstenska gården*

Ett av Faluns murade slaggstenshus. Det uppfördes efter branden 1761 och inrymde troligen brygg- och bagarstuga för kusk, gårdskarlar och annan personal.

Ursprungligen hörde byggnaden till den stora Bergstenska, senare Egnellska gården vid Hälsingtorget.



*Text och foto: Sven-Erik Ejeborg*